

stanki vsako drugo soboto, da se bo poizkušalo pomagati naraščanju tudi v materialnih vprašanjih in da se bodo gojili čim najozži stiki med učiteljstvom in naraščanjem. Odbor je pripravljen nuditi naraščanju pomoč bodisi v kateremkoli vprašanju. — Prvič so se sestali naraščajniki v soboto, 22. t. m. v deški gradjanski šoli v Krekovi ulici. Zbralo se je okrog 50 tovarišev in tovarišic, ki so z zanimanjem poslušali govor tov. Antona Skale o pomenu stanovske organizacije in o ustroju in poslovanju združenja jugoslovanskega učiteljstva. Po govoru se je sklenilo, naj bi se o sestankih vodili zapisniki in naj bi naraščajniki tudi sovodili sestanke, da se o tej priiki izvežbajo v vodstvu zborovanj. Kot sovoditeljica prihodnjega sestanka, ki bo 6. decembra 1924 ob pol 6. uri zvečer v I. razredu deške gradjanske šole, se je izvolila tov. Vera Vodevik, zapisničarjem pa tov. Danica Strekelj in Sajna.

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD

prostovoljni organizacijski davek.

IX. izkaz:

Blagajniško stanje po VIII. izkazu	4447.56 Din
Rupnik Marija, šol. uprav.	
Kamniki	25.— »
Gajšek Simon, Dobova	5.— »
Ravbar Ciril, Videm o. Savi	10.— »
skupaj	4487.56 Din.

Iskrena hvala! Upravnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Franciškanska ulica, št. 6.

Ocene.

—k Dr. Ljudevit Pivko: Naši dobrovoljci v Italiji. Po slovenskom rukopisu prevca A. J. 7 slika 1 2 karte, Maribor, 1924. Izdaje kluba Dobrovoljca u Mariboru. Cena 8 Din.

Da se da prilika spoznati dr. Pivkove knjige tudi onemu delu našega naroda, ki ne čita slovenskih knjig, je preskrbel klub dobrovoljcev srbsko-hrvatsko izdavanje dr. Pivkovi knjig. Kot prva taka knjiga je izšla dr. Pivkova knjiga »Protj Italiji« pod naslovom »Naši dobrovoljci u Italiji«. Dr. Pivko piše v svojih knjigah dogodka iz borbe za osvobodjenje in ujedinenje našega naroda in jih je naš narod sprejel s tolikim zadovoljenjem, kakor malo katero knjigo. Prepričani smo, da bo knjiga našla tudi v srbohrvatskem delu našega naroda mnogo odjemalcev.

—k Mladi junak. Letnik 1. Uredništvo »Mladega junaka«. Ljubljana, Poljanski nasip, št. 10. Celoletna naročnina 10 Din.

Dosedaj sta izšla dva zvezka »Mladega junaka«. Zbirka je namenjena v prvi vrsti šolski mladini in propagira treznost in zmernost med mladino, v obliki povesti, pesmic in slik. Zbirko so prejela tudi šolska vodstva na upogled, ki jo lahko naročajo pri upravi: v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

—k E. R. Burroughs: Tarzan in svet. Splošna knjižnica št. 38. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna, 308 strani. Cena broš. Din 30, vez. Din 36.

Po prvi knjigi Tarzanovih povesti »Tarzan sin opice« je sedaj izšla v založbi Zvezne tiskarne i knjigarne v Ljubljani kot 38. zvezek »Splošne knjižnice« že druga knjiga: »Tarzan in svet«. Po čudovito zanimivi in napeti prvi povesti, ki v bujnih in fantastičnih domislekih slika, kako je Tarzan, sin angleškega lorda, vzrasel kot rejenec velike človeške opice v afriškem pragozdu in se slednjic po raznih čudovitih 20letnih doživljajih srečal s sebi enakimi ljudmi, med temi z ljubeznivo Jano Porter, ki ga s svojo milino in ženskimi čarom naveže nase, popelje druga pravkar izšla knjiga Tarzana, opičjega človeka, v široki civilizirani svet, predvsem v Ameriko. Na povratku iz novega sveta se križa Tarzanova pot z ono dveh ruskih volnovov, ki ga odslej neprestano zalezujeta. Dolgo in polno pustolovščin je njegovo beganje, vsekakor filmsko menjava, najnapetější položajev in dogodkov. Amerika - Pariz - Alžir - Afriška puščava - morje itd. so torišča Tarzanovih blodenj. Zavratnost njegovih zalezovalcev ga vrže zopet na obal njegove domače džungle in v afriški pragozd. Osvobolen od obvez kulturnega sveta živi Tarzan zopet nebrzdano v džungli, skuša pozabiti civilizacijo in postane slednjic poglavar divjega afriškega plemena. Ko poizve tukaj za bajno mesto zlata Opar vdere po dolgotrajnih težavah in nazorih v ruine tega mesta, kjer iztakne nove čudovite prebivalce, pol ljudi, pol živali, z njihovi čudovitimi običaji. Razne nevarnosti in napore mora premagati, dokler se po novih razočaranjih ne vrne k svojim opicam. A zopet poseže veliki svet v njegovo usodo. Mila prikazen Jane Porter se polavi, Tarzan jo z zviščanimi in nadčloveškimi napori reši baš v hipu, ko bi v mestu Opar imela biti po verskih ceremonijah zaklana kot žrtev. Po idiličnih od tope ljubezni prežetih preživetih v pragozdu, se vrne Tarzan kot lord Greystoke s svojo ženo nazaj v Evropo.

—k Mali vragolan. Zbirka šaljivih pričic, pesmica, dosetaka, domišljanja, šaljivih pitanja i dr. iz dečjega života. Pribral i udeslo za decu Mh. M. Stanojević. Cena 5 Din.

V bližni opremi je izšla v Beogradu zbirka mladinskih povesti, kratkih narodnih pripovedk, basni, šaljivk in ugank. Mnoge od njih so prav pogodeno ilustrirane, kar bo otrokom še posebno napravljal veselje in vzbujalo zanimanje za čitanje. Povestice so kratke, šaljivke zanimive in rebusi in uganke ne pretežke, tako da je knjižica prav prikladna tudi za našo decu višjih razredov osnovne šole, ker si z njo igraje utrdi znanje srbohrvatskega jezika in pridri gladkega

čitanju cirilice, ker je pisana v cirilici. Priporočamo jo posebno našim učiteljem srbohrvatskega jezika, da jo priporočijo naši mladini in jo uporabljajo kot snov za čitanje tudi v šoli.

—k Vladimir Levstik. Deček brez imena in druge zgodbe za mlade čitatelje. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjigi Din 30, broširani Din 25, poštnina Din 1.50.

Avtor »Gadlega gnezda«, »Tine Gramontove« in »Všnjeve repatic« je s to knjigo pokazal svojo presenetljivo mnogostranost. »Deček brez imena« je mladinska knjiga v najboljšem pomenu besede. Naslovna povest pripoveduje o žalostnih in velikih doživljajih malega sirotka-begunca: »Jaka-junak« je resnična povest o življenju in tragičnem koncu vdomačene kavke; zgodba o »Kastorius«, zvestem psu bo slastno čtivo za vsakega prijatelja živali. Pod zaglavjem »Zivali med seboj« so zbrani vzorni Levstikovi prevodi narodnih basni; »Trdoboji in Nisa« je slika iz davne preteklosti, ko so Sloveni naseljevali jadransko obal; in pravljica o »Godčevem Janku«, lesenemu konju in zakleti kraljici, ki jo bo uživala mladina kot tako, je odraslemu čitatelju globoka alegorija, prepolna s perečo satiro. Poleg dovršene lezičkovne oblike odkljuje najnovejšo Levstikovo knjigo krepko in vendar ne vsiljivo poudarjanje vzgojnega in nacionalnega momenta. Priporočamo jo kar natančneje vsem šolskim knjižnicam in vsem roditeljem, ki iščejo za svoje male božičnega darila trajne umetniške vrednosti!

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

—§ Dnevi zborovanja učiteljskih društev so za udeležence pouka prosti. Prosvetni oddelek za Slovenijo. Štev. 21.353. V Ljubljani, dne 24. novembra 1924. Vsem okrajnim (mestnim) šolskim svetom! Tuuradni odlok z dne 7. oktobra 1924, št. 17.357, razvejavljam ter obenem vzpostavljam odlok višjega šolskega sveta z dne 16. decembra 1919, št. 16.158, ki se z njim dovoljujejo pouka prosti dnevi ob zborovanjih okrajnih učiteljskih društev za tiste učne osebe, ki se v resnici udeležujejo zborovanj. — Za šefa: Gangl s. r.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ zboruje na praznik dne 8. decembra t. l. ob 9. uri v mestni osnovni šoli v Celju po sledečem vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi ter društvene in stanovske zadeve. 3. Slučajnosti. 4. Vprašalna skrinjica. 5. Jezikovni izprehodi po okolici celjski, podava ravnatelj deklishe meščanske šole Josip Brinar. 6. O metodičnih drobtinah iz raznih predmetov referira tovariš Josip Kotnik — Petrovč. Pokažimo s polnoštevilno udeležbo, da nam je za važne šolske in stanovske zadeve, ne pa za šole prosti dan! — Odbor.

= SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 6. decembra 1924 ob 10. uri na deški šoli v Slovenski Bistrici po običajnem vzporodu in s predavanjem g. prof. Gustava Šilaha »Nova šola«. — Odbor.

= RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 6. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne na Jesenicah. Poleg običajnih točk dnevnega reda je tudi referat tov. Žagarja: »Korist, način in pot nadaljne izobrazbe učitelja«. Udeležba obvezna.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 13. decembra t. l. ob 10. uri v »Mladiki«. Poleg običajnega dnevnega reda je predavanje g. dr. Lj. Pivka, ki še določa temo sam. Pridite vsi in točno! — V četrtek, dne 11. decembra se vrši odborova seja v pisarni mestne deške osnovne šole. Udeležba je za vsakega odbornika obvezna! — Predsednik.

= SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v četrtek 4. decembra na Gomilskem. (Ura se naznani šolskim vodstvom.) Poleg običajnih točk dnevnega reda sta tudi predavanja: 1. tov. J. Sevnika; 2. tov. B. Zdolška: Važnost in potreba učiteljske organizacije. — Določa se tudi članarina za leto 1925. — Pozivljam vse tovariše in tovarišice, da se zborovanja udeležijo, posebno tovarišice, ki se le redko pokažejo na naših zborovanjih. Kdor izostane brez opravičljivega vzroka, naj pripiše posledice sebi! Suhil vej ne rabimo! — Predsednik.

= NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v sredo 7. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v šoli v Trebnjem Na dnevnem redu so poročila predsedstva, ugotovitev članstva za l. 1925., vpisovanje novih članov in druge stanovske zadeve. Dobra železniška zveza na vse strani, zato pričakujem mnogobrojne udeležbe. — Predsednik.

= PROTESTNO ZBOROVANJE PROTI ŠOLSKI POLITIKI V SLOVENIJI priredijo učiteljska društva okrajev Prevalje, Slovenjgradec in Marenberg dne 7. decembra t. l. v Dravogradu, Na

dnevnem redu je še referat g. prof. Šilaha o »Novi šoli«. — Za odbor: I. M.ačnik.

Poročila:

+ ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA LJUBLJANSKO OKOLICO se je vršilo dne 11. oktobra t. l. na šoli na Ledini ob številni udeležbi (navzočih 140 članov).

Po običajnem predsednikovem pozdravu je predaval dr. Stane Rapé o »Veskem in moralnem pouku«. Predavanje je bilo vsestransko popo.no in je žel predavatelj mnogo priznanja zbrane učiteljstva, ki je naprosilo predavatelja, naj ponatisne svoje poročilo v »Popotniku« ali v »Učit. Tovarišu«.

Izbornemu predavanju so sledila poročila predsednika, tajnika in blagajnika. Sprejeti so bili nato predlogi in protest, ki je objavljen posebe.

1. Pri vsakokratnem zborovanju naj bode navzoč po en delegat iz centrale, da nam tako predoči njeno podrobno delovanje, mi pa mu predočimo naše žeje.

2. Članarina se zviša s pričetkom leta 1925, na 125 Din; 110 Din dobi centralna organizacija, 15 Din pa društvo samo.

3. Člani, ki še za leto 1923. niso plačali članarine, naj to takoj store, sicer se jim ustavi stanovske liste, oziroma jih črta iz članstva.

4. V sled neurejene in neplačane članarine za leto 1923. je nemogoče napraviti računski zaključek še za l. 1923. ne.

5. Pri vsakem zborovanju se konstatiraj navzočnost članstva, da se ve, kdo je pri zborovanju, kdo ni. Člani, ki izostanejo trikrat brez opravičbe, se črtajo iz članstva. Vsako nenavzočnost pri zborovanju je opravičiti pismeno pri predsedniku društva.

6. Kdor izstopi iz naše organizacije, tega se ne sprejme več nazaj.

7. Vsi člani morajo biti do konca zborovanja pri zborovanju.

8. Okrajno učiteljsko društvo pristopi kot podporni član društvu za učiteljski naraščaj.

9. K »Učiteljski samopomoči« naj pristopi čimveč članov, kajti le potem bode izdatna pomoč v slučaju potrebe mogoča.

Nato je sledila volitev novega odbora.

Izvoljeni so bili na predlog tov. Goleta iz Št. Vida: predsednik: Korbar Avgust, Zg. Šiška; podpredsednik: Trošt Ivo, Tomišelj; tajnik: Vuk Slavko, Vrhnik; blagajnik: Smočič Izidor, Borovnica; odborniki: Bukovic Ljudmila, Št. Vid; Benigar Viljemina, Šmarje; Mihler Ivan, Vrhnika.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v Ljubljani dne 4. oktobra 1924. Izmed 88 članov je bilo navzočih 82%; od teh so tri tovarišice na razpoloženju.

Predsednik po običajnem pozdravu na vse navzoče posebno iskreno pozdravi zastopnika UJU, okrajnega šolskega nadzornika I. Bezeljaka in novo pristopivše člane. Nato se s toplimi besedami spominja v zaslužni pokoj stopivših članov, navzočega tov. Fr. Kozjaka in odsotnega ter iz društva izstopivšega večletnega predsednika tov. Josipa Zajca. Dalje izreče prisrčne čestitke k poroki tov. Zinki Furlanovi in tov. nadučitelju Fr. Kozjaku.

Z iskrenimi besedami se spominja tudi našega uglednega in velezaslužnega blagopokojnega tov. ravnatelja Jakoba Dimnika. Za tem omenja velike krivice, ki so se v zadnjem času pripetile poedinim našim članom glede zapostavljanja v imenovanju, prestavljanja in odstavljanja. Večina izmed teh so vrli kulturno-prosvetni in pedagoški delavci. Med temi je gotovo v prvi vrsti imenovati višjega šolskega nadzornika Eng. Gangla in več okrajnih šolskih nadzornikov. Ob burnem aklamiranju imenuje večletnega in prav zaslužnega bivšega našega predsednika tov. nadzornika I. Bezeljaka, za častnega predsednika našega društva. Nato poda obširnejše poročilo o »Samopomoči«, o Učiteljskem zdraviliškem domu v Rogški Slatini, o »Podpornem društvu za učiteljski naraščaj« in še nekaterih drugih internih zadevah.

Poročila. O delovanju našega poverjenjstva nas je povsem zadovoljivo informiral tov. R. Dostal. Temu je sledilo kratko in jedrnat poročilo tov. Lojzeta Kolenca o pokrajinski skupščini v Krškem in tov. A. Travnove o glavni skupščini v Dubrovniku.

Sklep. Tov. Julija Čuček-Kleinmayerjeva je predlagala za prihodnje zborovanje referat o higijeni in zdravstvu. Predsednik pa poda dobro utemeljene resolucije glede Ganglove odstranitve in časnikarske gonje gotovih listov proti našemu naprednemu življu. Vse one, ki še niso poravnali članarine in zneska za dr. Žgečeve brošure ter za članske legitimacije, prosimo, da to čimprej store! Dnevni red, čas in kraj prihodnjega zborovanja objavimo pravočasno.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO je zborovalo dne 4. oktobra v Guštanju. V svojem poročilu je predsednik kratko osvetlil položaj in dogodke zadnje dobe v področju slovenskega šolstva ter se, kakor ob vsaki priliki tudi to pot zavzel za to, da posvetimo svoje sile v prvi vrsti šoli in izvenpolitičnemu gospodarskemu in kulturnemu delu, v našem društvenem delovanju pa se držimo doseganje, strogo stanovske, politično nevtrane smeri.

Predavanje O nepravilni rabi dovršnika je na velezanimiv način predaval prof. dr. Lj. Pivko iz Maribora. Po predavanju je imel vsakdo utis, da bi se o tem predmetu že zdavnaj moralo razpravljati na učiteljskih zborovanjih in da jo je odbor dobro pogodil, ko je povabil baš dr. Pivka kot predavatelja, ki v svojih spisih že od nekdaj z vso doslednostjo uveljavlja svoje nazore o predmetu. Po kratkem pregledu predmetne literature od Kopitarja in Metelka preko Miklošiča do Pintarja, Bežka in Škrabca in po zanimivi ugotovitvi, da se je napačna raba razpasa pod vplivom nemščine med narodom v razmeroma pozni dobi, da je Trubar še ni poznal in je Prekmurci še danes ne poznajo, je na številnih primerih pokazal, kako običajna je postala v slovenščini raba dovršnikovega prihodnjika za izražanje v sedanjosti se vršičega ali v preteklosti dovršenega dejanja, torej namesto nedovršnikovega sedanjika ali dovršnikovega perfekta. (N. pr. pozdravim, pridem, povem, odvežem namesto pozdravljam, prihajam, pravim, odvezujem a.i sem pozdravil, prišel, povedal, odvezal). Na srečen način je dokazoval, da nimamo tu opraviti s kako posebnostjo in prednostjo slovenskega jezika, ampak z germanizmi, ki kvarijo naš jezik, saj smo edini med slovanskimi narodi, ki ne razločujemo strogo nedovršnikov od dovršnikov. Priznal pa je predavatelj, da ni preveč upanja, da bi se pravilna raba zopet kdaj udomačila, ker se nepravilna preveč širi potom šole, šolskih knjiv mladinskih spisov in knjižne slovensčine sploh ter jo ugledni slovnicaarji tolerirajo.

O temi »Šola in politika« je predaval tov. Mlačnik in razvijal načela prave stanovske politike ter dokazoval pravilnost stališča, ki ga je naše društvo od svojega postanka zavzemalo, sklicujoč se pri tem na dogodka zadnje dobe in na mučen položaj, v katerem se nahaja ob spremenjenem političnem položaju naše poverjenjstvo. Po kratki debati si je zbor v glavnem osvojil misli predavateljeve ter naročil odboru, da jih spravi v zgoščeno obliko in objavi v stanovskem glasilu ter, če kaže, tudi v kakem drugem listu.

O kmetijskem nadaljevalnem pouku in njega pomenu je povedal nekaj misli tov. Močnik. Mnogo si obeta od tega pouka, ako se zavzamemo zanj z isto skrbjo, vneto in vztrajnostjo, ki jo kažemo pri delovanju v raznih društvih. Temeljitejša obravnava predmeta se je preočila na eno od prihodnjih zborovanj.

Ob sklepu je predsednik še priporočal članom pristop k »Družbi sv. Cirila in Metoda«, opozarjajoč na njen pomen za našo mejo in vabil vse tovariše k ogledu sadne razstave v guštanjski šoli 18. in 19. oktobra.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ne pozabite naročiti brezplačni album „KARO“ čevljev z dopisnico na naslov: Dragotin Roglič, Maribor, Koroška c. 19.